
Donal Ryan
Prosinec už je takovej

≡ KNIHA ZLIN

The Publisher acknowledges the financial assistance of Ireland Literature Exchange (translation fund), Dublin, Ireland

Kniha vychází s finanční podporou překladatelského fondu Ireland Literature Exchange, Dublin, Irsko

www.irelandliterature.com
info@irelandliterature.com

Copyright © Donal Ryan, 2013
Translation © Alice Hyrmanová McElveen, 2015

ISBN 978-80-7473-218-8

Leden

Máma vždycky říkala, že leden je krásnej měsíc. S novým rokem všechno začíná znova. Návštěvy už máte za sebou a s pomocí boží je do příštích Vánoc neuvidíte ani od nich neuslyšíte. Než se nadějete, dny budou zase delší. V lednu se začínaj telit krávy a s každým novým životem, kterej se v chlívě postaví na vratký nožičky, vám přibude trošku majetku. Však taky aby – musíte nějak nahradit to prosincový plejtvání a vyhazování peněz za nesmysly, který vlastně nikdo ani nechtěl. Lednový mrazíky zničej veškerej neřád, co se kde ještě drží od loňska. Leden už je takovej: celej svět pročistí. Takhle to aspoň máma říkávala, teda dřív, když ještě byla mnohem řečnější.

Na nízký zídce před pomníkem IRA už zase seděl Eugene Penrose se svejma kámošema. Není to hrozný, že člověk nemůže ani v klidu dojít domů a musí se den co den nechat tejrát od těch ludráků? V poslední době se stává, že jak jde kolem nich, Eugene mu nastaví nohu a on už párkrát zakopnul a málem upad. Jak je to vůbec možný, že tam můžou sedět úplně pokaždý? Sociální podpora je skvělá věc, říká máma. S ní si teď každej povaleč může žít jako malej lord. Proč nedokáže bejt pořádněj chlap, proč se plíží jako vyděšeněj usmrkánek, kterej se bojí vlastního stínu a oči ho pálej slzama hanby? Tatínek by si něco takovýho určitě líbit nenechal.

Johnseyho táty se lidi báli. Ten by necouvnuł před nikým. Liboval si v hlučnejch hádkách na dobytčím trhu,

na hurlingovým zápase i venku na dvoře, ať v nich šlo o kvality nějakýho hráče, o cenu bejčka nebo cokoliv jinýho, o čem se tak chlapi můžou dohadovat. Přitom byl ale stejně známej svojí dobrotou jako svou zuřivostí. Jenže laskavost u něj nikdo nepovažoval za slabost. Tatínek nebyl žádná měkkota. Když hrál zamlada hurling, zatočil kolikrát s nějakým masivním centrforvardem soupeře tak, že se z toho ten vazoun vzpamatovával půl tejdne; tohle Johnsey často slyšel lidi povídat, nebo aspoň něco podobnýho. Jednou o nějakýho maníka v návalu vzteku omlátil hokejku a ten týpek byl pak poznamenaněj na celej život. Tohle teda slyšel říct jenom jednou, a jakmile si ten člověk, co to povídal, všimnul, že ho Johnsey poslouchá, zmlknul, zakoukal se do svý sklenice whisky a celej zrudnul.

Kdyby myslel na něco jinýho, než přejde těch sotva sto kroků od začátku zídky na druhou stranu hřbitova, tak by třeba moh sám sobě vsugerovat, že tam ani nejsou, že ho nepozorujou, jak se blíží, celý natěšený, jak si na něm smlsnou. Jako u tý hluboký tůně na potoce za smuteční vrbou na druhý straně poříčního pole, ještě než dojdete k Shannon Callows, kam s tatínkem chodili plavat. Tam si někdy představoval, jaký by to asi bylo, kdyby ležel pod vodou, a až by mu došel vzduch v plicích, tak by tam prostě zůstal a dejchal vodu místo vzduchu. Třeba by se stal nějakěj zázrak, jako se děly tenkrát v Corku, kde před lety obživla socha Panenky Marie, všechny kolem pozdravila a začala ronit krvavý slzy nad zoufalým stavem dnešního světa. Máma říkala, že k slzám ji dohnal akorát zoufalej stav těch svatejch koz, co tam na ni zespoda čučely. No nerozplakalo by vás to, kdyby na vás ta banda ve dne v noci hulákala svatej růženec? Třeba by se vůbec neutopil a naopak by zjistil, že má nadpřirozený schopnosti, že může žít

pod vodou, vládnout potokům, řekám i mořím a všem vodním tvorům, tak by tam žil jako jejich král, měl by vražedně ostrej trojzubec a všude kolem něj by plavaly krásný mořský víly bez podprsenek, vařily by mu večere a pusinkovaly ho.

Možná mu máma na po večeri upekla ovocnej koláč, a až Johnsey přijde domů, bude ho zrovna vytahovat z trouby. Dá si ho obrovskej kus a ona bude nad ním stát s hrnkem čaje (jen kapičku mlíka, říká, jinak ten čaj pak nestojí za nic) a líčit mu, jak ani ne před hodinou ty jablíčka ještě rostly venku na stromě. On jí řekne, že to bylo strašně dobrý, a máma odpoví Opravdu, zlatíčko, to jsem ráda, že sis pochutnal, však se potřebuješ po tý celodenní dřině pořádně najíst. Jenže poslední dobou mu teď už skoro vždycky nechává večeri v troubě a buď je to pekelně horký, nebo zas úplně ledový; ona někdy tu troubu pustí naplno a jindy ji zase dočista zapomene zapnout. Sama je nahoře na hřbitově u tátovýho hrobu, modlí se tam a proklíná plevel. Co ta se pro tátu namodlí, ten snad ani nemůže mít v nebi žádněj klid. Pan farář Cotter na jeho zádušní mši povídal, že tam nahoře pro něj budou mít připravenej fajnověj dům a on se kvůli tomu nejspíš pohádá s andělama, kdo že to proboha navrhoval, a bude chtít, aby to zbourali a postavili mu ho znova podle jeho vlastních instrukcí. Tomu se všichni lidi v kostele smáli. Některý sousedi po sobě koukli s chápavým úsměvem, jako to se ví, on byl hrozně pinktlích, člověk pro něj musel každou práci udělat na chlup akorát.

Máma doma nebyla. V troubě Johnsey našel mletý jehněčí se zeleninou, zapečený pod čepicí bramborový kaše. Všechno bylo tak akorát správně teplý, přikrytý alobalem a příbor měl připravenej na stole. Rychle to sněd a zapil sklenicí mlíka. V sedum maj v telce ten program o dovolenějch a bude tam ta blondatá slečna.

Když byl občas v domě takhle klid, máma tam nebyla, ani kočka nemňoukala a neškrábala na okno, tak si moh představovat, že ta blondýnka mluví jenom na něj, že je to jeho milá, která na něj čeká někde v teplejších krajích, kde rostou palmy, on tam za ní už brzičko pojede, jen co dostaví ten nádhernej velikánskej dům, ve kterým budou bydlet. Teď si povídaj po telefonu s takovou speciální velkou obrazovkou. Ona mu to líčí, to místo, kde spolu budou trávit dovolenou. Při jídle to člověk nemůže pořádně sledovat, musí se každou chvíli kouknout dolů na talíř a prošvihne pak celý vteřiny toho, jak ona tam stojí s těma zářivě blondátejma vlasama, v šatech, co jí sotva krejou to nejnutnější, někdy je dokonce skoro po pás v čirý modrý vodě a drobný vlnky jí šťastně šplouchaj kolem zadku.

Program naštěstí skončil zrovna, než se máma vrátila. Vypytała se ho, jestli měli dneska v práci fofr, jak je na tom Packie a jestli neslyšel něco novýho o Skotský dámě? Packieho nejstarší dcera prej utekla do Skotska s nějakým cizincem. Takže se jí teď říká Skotská dáma. Jako tomu chlápkoví, co jednou odjel asi na dva roky za prací do Ameriky, tomu pak už nikdo neřek jinak než Jenký. Ta Packieho dcera se občas o sobotách flinkala na prodejně, že tam jako pomáhá. Johnsey ji ale v životě neviděl nic dělat, akorát si prohlížela nehty, žvejkala a mačkala tlačítka na mobilu. Na něj se nikdy nepodívala, ani na něj nepromluvila, jen jednou se ho zeptala, jestli by nechtěl Rolo, a on řek tak jo (proč říkáš tak jo, ty debile?), načež ona k němu natáhla ruku s tou roličkou a to pitomý Rolo bylo přilepený, jemu se klepaly ruce jako blázen, a než se mu ho podařilo vydolovat, bylo už málem rozteklý a ještě teď cejtí, jak mu při pouhým pomyslení na to hořej uší.

On Packie neměl cizince v lásce ani před tím slavným útekem, ale teď k nim chová obzvláštní zášť. Člo-

věk to z něj skoro cejtí sálat, jak to v něm doutná. Jsou tady teď občas vidět, lidi s takovým hnědým obličejem nebo i opravdický černoši, jak tudy projížděj cestou do města, aby ze státu podvodně vyždímali prachy, teda podle Packieho, kterej říká, že tady holt maj ráj. Když je zmerčí na dvoře před prodejnou, jak třeba zrovna přivezli dodávku zboží do skladu, tak do Johnseyho vždycky štouchne a čelem ukazuje směrem k nim. Oči mu zlověstně blejskaj a v tu chvíli z něj skoro cejtíte sálat ten žár, jako by se mu duše už smažila ve věčném ohni za ty hříchy, kterejch se právě v duchu dopouští. Cizinci se někdy ohlídnou, ale nepoznáte jim na očích, co si myslěj. To budou nejspíš *Hũ-Tůové*, Johnsey, řek mu tuhle Packie. Vyplivnul ty slova jako něco, co vychrchlal z plic. Nejspíš vyvraždili mraky *Tũ-Cijũ* a teď se tady u nás schovávaj. Johnsey se tomu zasmál, přítakal mu a najednou měl před očima obrázek těch povalečů na podpoře, jak se chechtaj stupidním fórům Eugena Penrose. Zastyděl se a bylo mu smutno. Co to proboha vůbec je, ty *Hũ-Tůové* a *Tũ-Cijové*?

Žádněj cizinec se tu nikdy nezdrží a nevejde dovnitř. Ne k nim do prodejny. A proč by sem taky chodili? Možná dole ve Sparu jsou na ně příjemnější.

Máma snad ani neposlouchá, co jí Johnsey na ty rychlopalný otázky odpovídá. Možná už ani vlastní otázky neslyší. Ptá se, jako by je odškrtávala ze seznamu, až mu to připomíná, jak ve škole před lety celá třída odříkávala násobilku. Moh by jí klidně odpovědět No jo, mami, byl to skvělej den, rozštípnul jsem Packiemu hlavu sekýrou, vybral z kasy všechny prachy, vzal jsem si džíp a přejel s ním Eugena Penrose a ty povaleče na podpoře, všichni jsou mrtví; a teď po večeri si vyrazím do města jako velkej frajer, sbalím tam pár buchet a užiju si s nima. Nejspíš by dál skládala prádlo, poklízela,

předstírala, že ho poslouchá, přikyvovala mu a vůbec by ho nevnímala. Tak to je fajn, Johnsey.

Vyšel ven na dvůr, že si chvíli cvičně zajezdí v autě. Mámina stará fiesta jezdí ještě docela obstojně a on ji smí řídit po dvoře. Máma ho na ni ale nenechá pojistit. Pro chlapce, jako jseš ty, Johnsey, by pojištění stálo tak dvacet tisíc. Dvacet tisíc? Copak oni vědí, že je blbej? Je to snad jedna z těch věcí, na který se tam ptaj? No tak, pane Cunliff, hmmm... vzhledem k tomu, že jste tak trochu vypatlanec... (je slyšet cvakání počítače a někdo netrpělivě vzdychá)... to bude dvacet tisíc miliónů miliard liber za základní pojištění na týhle vyklepaný starý kraksně. Jasný? Tak si radši hezky dál jezděte dokolečka po dvoře, jo? Vemeno jedno tlustý. *Cvak.*

Tu cvičnou jízdu si rozmyslel. Máma si onehdy stěžovala, kolik teď dává za benzín, a stejně, není to žádná radost, když ani nemůže vyjet ven ze vrat a rozkalit to po silnici. Zvažoval, jestli by měl jít nahoru po dlouhým lánu a pak přes poříční pole dolů k potoku. Je to zvláště příjemnej pocit, když šlapete po trávě přizdobený jinovatkou a ona vám tak krásně křupe pod botama. Dole u potoka nad tím rozbahněným kusem břehu, kam choděj krávy pít, je taková vyvýšeninka se smuteční vrbou, pod kterou si můžete sednout a nikdo vás tam neuvidí, protože jste kolem dokola obklopený světlezelenejma větvema. Když tam člověk sedí a vůbec se nehejbá, může si představovat, že je sám taky strom. Stromu nikdo nenadává do debilů, nepodráží mu nohy, ani na něj neřve, že ty bedny zase naskládal úplně blbě. Tatínek říkal, že na stromech závisí veškerý život. Stromy dělaj vzduch, kterej my decháme.

Teprve když přelejzal po dřevěnejch schůdkách přes plot do poříčního pole, vzpomněl si na Dermota McDermotta a rozhod se, že tam radši nepůjde. On si teď jejich farmu pronajímá, ale nosí se, jako by mu to tady

všechno patřilo. Když ho Johnsey potká někde v polích, myslili byste, že to on, Johnsey, tady nemá co pohledávat. Dermot se ho pokaždý vyptává, kam má namířeno, a nikdy mu neřekne Johnsey, vždycky jenom Johne. Je moc velkéj frajer, než aby se snížil k nějakým domácíjm zdobnělinám. Měří si Johnseyho těma svejma prasečima očkama od hlavy k patě a lehce se přitom ušklíbá. Nejspíš si myslí Koukejte na toho vola, umře mu táta a on ani nedokáže hospodařit na farmě, co mu po něm zbyla! Chachá, já si tu teď drandím po jeho dědictví se svým velkým traktorem! Takovej břídil!

Máma říká, že lidi, který svejm synům dávaj jména jako Dermot McDermott, si o sobě myslěj, že jejich hovno nesmrdí. Jako by tím chtěli říct My jsme ty jediný pravý McDermottové a náš hoch je Dermot, syn Dermota, přímej potomek staroirskéjch králů. Věřej, že jsou o dvě třídy nad *plebem* a aspoň o jednu nad všema ostatníma. *Plebs* jsou ty lidi, co bydlej v komunálních domech za vesnicí, až na konci Ashdown Road, říká máma. Většinou mívaj psy podvratáky a děsný spousty dětí. Nebo děsný spousty psů a děti podvratáky? Johnsey si nemoh vzpomenout, jak to máma přesně říkala.

Zámek na dveřích od chlíva byl rozbitej, dřevo na nich prohnílé a zohejbaný vlhkem, takže se zasekly napůl otevřený. Ještě teď, po třech letech, Johnseymu připadalo divný, že je chlív v lednu prázdněj. Dřív tam měl každou zimu ustláno dobytek; bylo tam teplo a útulno, nemoh tam studenej déšť ani štiplavej mráz, krávy tam líhaly těsně vedle sebe a hřály jedna druhou jako velký radiátory. Jejich močůvka pod roštem celou zimu odtejkala trubkou do podzemní nádrže, odkud ji pak vypumpovali a rozvezli po pastvinách, aby živila trávu, kterou krávy spasou a udělaj z ní zase mlíko

a močůvku. Když jim ve škole paní učitelka vyprávěla o Narození Páně, tak si Betlém vždycky představoval jako jejich chlív, kterej tak úhledně rozdělával přední dvorek od velkého dvora vzadu; a Tři krále viděl jako tatínka, Paddyho Rourka a pana Unthanku. Ježíšek by tam s nima byl hezky v teple a v bezpečí.

Dovnitř padalo dost světla na to, aby rozeznal ten silnej příčnéj trám, co dělí střechu napůl. Uneslo by ho to? Tenkrát se ještě všechno stavělo pořádně, říkával vždycky tatínek. Johnsey je ale hrozně tlustej. Představte si, kdyby to zvorál, spadnul na zadek a zlomil si nohu! A našel by ho tam dejme tomu Dermot McDermott. A zavolal by mámu. A hasiče. A otce Cottera. Načež by tam příběh Eugene Penrose se všema povalečema na podpoře, protože zmerčili, jak se tam řítí hasičský auto. Nakonec by celá vesnice stála na dvoře frontu, aby se každej moh kouknout do dveří na toho tlustýho debila, kterej tam leží v chlívě na zemi se zlomenou haksnou tak divně zkroucenou, bulí jako mimino, obličej má celej fialovej a napuchlej, ten provaz ještě pevně utažený kolem krku. Ukazovali by si na něj prstem, kroutili hlavou a obraceli oči v sloup, až by je někdo hodnej odstrčil, odehnal a snažil se mu pomoci, ale ta jeho dobrota by Johnseyho řála hloub než výsměch těch ostatních, protože si ji nezaslouží, a ten člověk by to věděl, ale stejně by na něj byl hodnej.

Takověj člověk je otec Cotter a pak ještě Unthankovi. Packie Collins ne. Každěj den mu připomíná, že ho nechává v družstvu pracovat jenom z úcty k jeho nebožtíku oci, ať je mu země lehká. Johnsey je mu *na obtíž*. Kolikrát už slyšel, jak o něm Packie brblá zákazníkům, který se pak po něm s úšklebkem ohlížej, a když jejich pohled zachytí, tak ho pozdravěj, ale s takovou přehnanou vřelostí, která je falešná jako ten dort, co maj ve městě za výlohou Svatebního studia. Falešná

jako třílibrová bankovka, jak by řekla máma. Otec Cotter to má v popisu práce, aby byl na lidi hodnej; pracuje pro Pána Boha a ten všem přísně nařídil, že musej bejt hodný a mít se rádi. A pan Unthank byl tatínkův starej dobrej přítel, kamarádili spolu už jako malí kluci. V pohřebním ústavu stál nad tatínkem celou věčnost s rukou položenou na okraji otevřený rakve, jenom tak kroutil hlavou, tichounce říkal *Jacku, Jacku, Jackie* a trochu přitom pohoršeně pomlaskával, jako to dělával tatínek, když něco přišlo nazmar a věci nebyly tak, jak maj bejt. Johnsey viděl, jak panu Unthankovi z brady ukápla slza a dopadla tatínkovi na tvář, takže to vypadalo, že tatínek taky pláče.

Tatínek ho vždycky vedl k poctivosti. Sám neuměl lhát. Jednou, už dávno, před lety, volala jedna stará bréca ze vsi a chtěla vědět, jestli by máma mohla nahonem upéct dvacet ovocnejch koláčů na nějakou akci Asociace irskejch venkovaneč. Tatínek ji poprosil, aby počkala, položil telefon a šel se mámy zeptat ven do kurníku. Řekni tý koze, ať si ty koláče upeče sama, odpověděla mu máma, nebo ne, řekni jí, že jsem jela do města a vrátím se až v devět večer, ale táta řek Ne, Sáro. Víš, že neumím lhát. A řek to tak, že to bylo, jako když kněz káže *A Slovo to tělem učiněno jest*: jako pravdu, hotovou věc, o který se nediskutuje. Máma vztekle oddusala do domu, musela si to odelhat sama. Potom tatínkovi vyčetla, že se teď *ona* kvůli němu cejtí hrozně, že bude nakonec muset jet do města, aby z tý svojí lži udělala pravdu, a zůstat tam až do devíti, aby to teda posichrovala, že pravda dneska zvítězí. Táta už byl takovej: tak dobrej, až jste si kvůli němu připadali špatný, a člověk se pak *musel* snažit bejt dobrej jako on.

Venku na dvoře Johnsey teď vůbec nemoh normálně myslet, nikde okolo jejich hospodářskejch stavení,

dokonce ani v šeru chlíva. Všechno tu bylo nasáklý tatínkem. Kdykoliv se podíval přes dvůr, čekal, že ho tam uvidí, jak si to k němu rázuje, zvedá hůlku na pozdrav a zahrne ho ohromnejma novinkama, i když se vůbec nic neděje. Jako by všechno ve dvoře umřelo s ním, jako by všechny ty věci tady existovaly jen proto, aby mohly sloužit jemu. A stejně, jsou vytvarovaný vahou jeho těla a opracovaný dotekem jeho ruky, nikomu jinýmu by ani nepasovaly: ta uzounká cestička vyšlapaná kolem dvora, skoro jen žlábek, kudy tolikrát za den procházel sem a tam, den co den; cizí lidi tam často zakopnou, nevšimnou si ho, dokud jim v něm neuvízne bota; ty hladoučké, lesklý místa kolem kliky na dveřích od chlíva, od dojírny a od dílny, ohmataný až na dřevo, jak je celý dlouhý roky denně otvíral a zavíral; dolíky na sedadlech traktoru a džípu vytlačený břemenem jeho tíhy; i ty kamenný zdi kolem jako by tu stály už jenom jako památník jeho síly.

Zůstávat v takovém domě nemůže člověku dělat dobře. To vidí i takovej pabl, jako je on. Smutek plus smutek rovná se větší smutek. Zármutek plodí zármutek. Na mrtvým dvoře mezi mrtvejma zdma vzduch jako by zhoustnul, těžko se skrz něj dá projít. Dermot McDermott si vystačí se svým vlastním dvorem a staveníma; pronajímá si jenom jejich pastviny. Johnsey by stejně těžko přenes přes srdce, kdyby tady na toho kudrnatýho neřáda musel koukat, jak se po tatínkovým dvoře řítí na tom masivním fungl novým John Deeru, všechno tu ničí a nemá nejmenší zájem na zachování tatínkového světa tak, jak je. Byla by to inváze. Lepší to smutný hrobový ticho, co tady vládne teď, než aby mu tu ten odpornej namyšlenej necita túroval svoje luxusní mašiny. Takhle by to viděl tatínek, tím si je Johnsey jistej.

Slyšel jednou, jak tatínek mámě povídá, že Johnsey je náhodou moc hodnej tichej chlapec, když myslel, že

je Johnsey neposlouchá. Máma si na něj asi stěžovala, že je blbej, a tatínek se ho zastával. Na hlase mu bylo poznat, jak strašně moc ho má rád. Jenže člověk přece taky může mít rád zpotvořený podvratácký štěně, který měl utopit, hned jak se narodilo. Nebude mu k ničemu, bude akorát žrát a kadit, kde nemá, budou s ním samý starosti, ale stejně ho vždycky pohladíte, dáte mu ňamku a budete na něj skoro pořád hodný, protože za to přece nemůže, že je takovej pitomej uslintanej šmudla. Před lidma se s ním ale chlubit nebudete, to je jasný.

Nejlíp se mu o věcech přemýšlelo ve vlastním pokoji. Když ale přemýšlíte moc, tak si tím taky můžete pěkně zavařit. Může se stát, že vám mozek spustí vlastní přehrávač a dokola vám předvádí vaši blbost. Nejhorší je to vždycky po tom, co zrovna musel s někým mluvit, jako když se ho třeba cestou domů nebo v pekařství jedna z těch ženskejch z Asociace začne vyptávat na mámu, nebo ho někdo zastaví na ulici a zeptá se, jak se mu daří a co tetička Theresa, jestlipak už má jejich malej Frank po zkouškách? A on tam stojí celej rudej, cejtí, jak mu hořej uši, zoufale se snaží odpovídat správně jako normální člověk, ale slova z vás kolikrát udělej vola. K čemu takový povídání vůbec je? Čeho se kdy dosáhlo řečma?

U sebe v pokoji Johnsey často myslel na holky. Měl tam sprostěj časopis, co patřival Anthonymu Dwyerovi, kterej sice nebyl tak úplně blbej jako Johnsey, ale zase měl jedno neštěstí navíc, byl totiž nedochůdce s jednou nohou kratší. Ten Dwyerův časopis Johnseyho obvykle přiváděl na hříšný myšlenky a jak na ty věci myslel, tak zase cejtil to, co se mu někdy stávalo v kostele, těsně než šel k přijímání, když tam seděly Moranovic holky v předních lavicích v těch kratoučkejch sukničkách: cejtil, jak mu srdce buší a skáče a kope kolem sebe, mysleli byste, že mu už každou chvíli hupsne do krku

a vyskočí z pusy ven, vlepi mu facku a uteče od něj, poběží pryč na tlustejch červenejch nožičkách, za sebou krvavý stopičky, a ještě zavolá Tak se měj, buďte, ty mě stejně vůbec nepotřebuješ! Podíval se z okna, přelítnul očima dvůr. Nikde se nic nepohnulo. A proč by taky?

Představil si Dermota McDermotta s krásným děvčetem v kraťoučkový sukni, ten hulvát ji lapil a tiskne ji ke zdi, říká No tak, pocem, nebuď taková, chce ji odporně zneužít, ona se mu brání a pokouší se vyprostit. Pak si představil jak se on, Johnsey, přičítá k Dermotu McDermottovi zezadu, ten se otočí a Johnsey mu natáhne jednu pěstí přímo na bradu. Dívka vykřikne Díky, ach díky!, Johnsey ji obejmě a ona si to najednou rozmyslí, že by vlastně měla chuť dělat všechny ty nemravny věci, co na ní chtěl Dermot McDermott, ale jedině s Johnseym, a ne s tím kudrnatým neřádem, kterej tam teď leží natažený v blátě jak dlouhej tak širokej.

Johnsey vlastně nikdy v životě s žádnou holkou nemluvil, jenom s mámou, s tetičkami a s těma starejma brécamy, ale to nebyly žádný opravdický holky jako ty, co postávají před Molloyovic hospodou a hulej, v takovejch těch krátkejch bundičkách, kterejm máma říká *zadkozebky*. Jedině snad s Packieho dcerou, tý řek několikrát ahoj a nashle, jo fajn a díky moc, a potom ještě pár slov přes pult v těch ojedinělejch případech, kdy se mezi zákazníkama v družstvu objevila zákaznice; a tím to končí.

Rodiče ho jednou přemluvili, aby šel na diskotéku. Nevěděl, proč jim na tom tolik záleží. Bylo to výhradně pro mládež a konalo se to ve farní hale asi patnáct mil od nich. Z vesnice tam jel pětadvacetimístnej autobus, že ale několik lidí bude muset stát. Když si ten autobus představil, a k tomu ještě nějaký sál, kde budou holky, a jak se mu bude Eugene Penrose se všema školníma

frajerama posmívat a koukat po něm, jako kam se to hrne, ten přece mezi nás nepatří; a co když bude muset s někým mluvit a bude se od něj čekat, že umí tancovat; Johnsey nechápal, proč mu to máma s tátou dělají. Proč nemůže zůstat doma jako vždycky, koukat se s nima na *The Late Late Show*, pít čaj a přikusovat k němu bochánky nebo piškoty s rozinkama?

Bylo mu tehdy třináct, měl hustý černý vlasy, který si vůbec nedaly říct, obličej červeně, ruce moc velké. Nohy ho často zradily, hlas se mu lámal v krku a z pusy pak vylít buď celej písklavej, nebo zase moc hlubokej, a když ho nutili mluvit, tak se mu roztřásla hlava, Pane Bože, tolik trápení je snad na jednoho kluka až moc.

Máma mu zvlášť na to koupila nový kalhoty – budou se vždycky hodit na lepší, rozhodně nepřijdou nazmar – a taky košili a ještě svetr. Ten svetr byl děsně drahej a měl na sobě takovýho malinkýho golfistu, přesně jaký nosili školní frajeři. A na nohou měl Johnsey martensky. Tatínek mu je přines domů v krabici s nápisem Air Wear. Jenže ty, co přines, byly moc malý, tak je musel vzít zpátky do města a koupit větší, ale vůbec mu to nevadilo, říkal, že to je jeho vina, že si to měl zkontrolovat předem.

Když ten večer odcházel z domova, máma mu rukou shrnula vlasy dozadu, dala mu pusu na čelo a řekla Můj malej mužskej jde poprvý tancovat. Tatínek ho odvez do vsi džípem, takže když seskakoval z toho vysokýho sedadla, hned si připadal jako pořádněj chlap. Tatínek na něj mrknul a řek Tak jen to nepřeháněj a nech taky pár holek pro ty ostatní! Johnsey úplně nerozuměl, co tím tatínek myslí, ale znělo to tak chlapsky a legračně, tak se tomu zasmál a řek Dík, tati – jen tak tak se zarázil, aby neřek *tatínku*, pro případ, že by ho zaslech některěj z frajerů. Táta mu cestou tam dal celou pětilibrovku a ta ho teď hrála v ruce. Za autobus už zaplatili

předem, dvě libry ho bude stát vstupný, tak tři libry má jen pro sebe na útratu. Co se vůbec dá na takový diskotéce koupit? Johnsey si to neuměl představit. Jistě tam budou mít aspoň Coca-Colu. Přes všechny ty nervy se najednou skoro těšil.

Celou dobu doufal, že Dwyer už bude u pomníku čekat na autobus, takže tam bude mít aspoň jednoho spoludebila. Ještě ale slyšel motor tatínkového džípu a cejtil výpary z výfuku, když se k němu přiklátil Eugene Penrose, vedle něj malej Mickey Farrell a pak jeden blondák z pátýho ročníku, kterej se jednou porval s klukem z juniorskýho mančaftu, šíleně ho zkravavil a přepral ho, načež ten kluk, kterému bylo *osumnáct*, se rozbřečel a ta krev mu z nosu přímo stříkala.

Co tady děláš? Eugene Penrose měl dlouhý vlasy sčesaný od ofiny rovně dolů přes uši. Vypadal jako pěkný kopyto, jak by řek tatínek. Příšernej neandrtál!

Jedu na tu diskošku, odpověděl mu Johnsey.

Fakt, jo? Tak pod', pod' a postav se tady k nám, ten autobus nepřijede věčnost, dneska řídí starej Paddy Nedomrd a ten se nejspíš eště doma škrábe v prdeli.

Johnsey nevěděl, co má dělat. Eugene Penrose se k němu choval přátelsky už párkrát předtím a pokaždý to špatně skončilo. Jednou ta jeho přátelskost trvala celý den, ale když pak šli kolem kostelních vrat, tak mu vytrhnul tašku a pověsil ji nahoru na ten vysoký železnej plot. Jak se Johnsey musel natahovat, aby na ni dosáhnul, Eugene Penrose mu stáhnul kalhoty, do spodků mu nacpal hrst mazlavýho hnědýho bláta, ještě to na něm kopancem rozmašíroval a začal rvát, že Johnsey se posral do kalhot, takže celá ta banda ze školního autobusu viděla, jak má zadek i nohy zezadu pomazaný, a skoro celý rok potom mu pak říkali Posranec Cunliffe.

Ale Johnsey šel za Eugenem Penrosem a malým Mickeyem se šikmejma očima k pomníku (máma se jednou

v neděli cestou z kostela tatínka zeptala Je ten malej Farrellovic mongol? A on se zasmál a řek Ne, je krysa jako jeho otec), kde byli všichni školní frajeři a několik holek, který dělaly, že jsou jim ty frajeři odporný, ale bylo vidět, že doopravdy nejsou; a stranou od všech stálo pár ustrašených debilů jako kousky rozvařený brokolice na talíři kolem bifteku s hranolkama.

Helejte, oslovil je Penrose a táhnul ho pod paží, aby jim ho předved, koukejte, jakej má Cunliffe svetr – řek bych, že mu ho máma uštrikovala a nalepila mu na něj golfistu!

Spíš mu ho asi fotr koupil vod cikánů, přisadil si další. Johnsey pozoroval, jak se jeho spoludebilové přidávají k frajerům a chechtaj se s nima, cejtěj se na tu chvíli mimo nebezpečí a honem toho chtěj využít.

Hele, Johnsey Ližkundo, hlavně si neposer kalhoty, máme dneska malej autobus!

Nacpeme toho vola do kufru!

Někdo ho chytil zezadu za svetr, vytáhnul cedulku a zařval *Penneys!*

Johnsey dobře věděl, že máma ten svetr v Penneys nekoupila, že pro něj jela až do toho drahýho obchodu ve městě. Věděl to proto, že zaslech, jak říkala tatínkovi, že to bylo nehorázně drahý, a tatínek řek No a tak co. A ona na to Máš pravdu, tak co. Pak slyšel, jak se něco trhá, a dva knoflíky z ramene jeho svetru dopadly na zem. Sehnul se, aby je sebral, ale útočník za jeho žádama svetr pořád pevně svíral, tak se to roztrhlo ještě víc. Cejtil, že je mu to teď volný u krku a padá mu to z ramen a letělo mu hlavou, jak jenom mámě a tatínkovi vysvětlí, že ten jeho novej nehorázně drahej svetr je totálně zničený.

Paddy Nedomrd přijel a prozatímně tím Johnseyho muka ukončil. Přece ho proboha musej nechat na pokoji aspoň v autobusu, když ho řídí dospělej. Sednul si úplně dopředu, co nejbliž k řidiči. Ty druhý dva

neškodný debilové seděli od něj přes uličku. Vypadali trochu zahanbeně.

Ale nepřítel jeho útočiště rychle dobyl: Eugene Penrose přistál na sedadle vedle něj, falešně kamarádkým gestem mu položil ruku kolem ramen a Johnsey se musel posunout k okýnku a udělat mu místo. Krysí mláďe Mickey Farrell s tím blondákem se usadili za nima, a jak ho začali znova tejrát a stahovat mu svetr, Paddy Nedomrd se jen tak napůl otočil a řek No tak, hoši, mírněte se tam, a trochu se jakoby usmál, až Johnsey viděl, že má v tý svý pitomý palici vpředu jen tři zuby; sípal a kašlal, ten jeho autobus zrovna tak, ale nakonec se mu nějak podařilo nahodit rychlost a rozjet ho.

Vzadu v autobuse si někdo fakt zapálil cigaretu! To teda trochu překvapilo i Eugena Penrose. Nemoh ale dopustit, aby ho někdo přetrumfnul a byl horší než on. Šel si tomu klukovi říct o cigáro, vrátil se už se zapáleným a začal ho strkat Johnseymu do obličejě tak, až musel ucuknout a pokaždý se přitom ze strany praštil do hlavy o okýnko autobusu. No tak už dost, napomenul je Paddy Nedomrd, zasmál se a zakašlal. Johnsey cejtil žár z konce cigarety teď skoro na kůži. Představil si, jak se ho máma s tatínkem vyptávají, jak přišel k těm spáleninám a kdo mu to udělal, táta skočí do džípu a řítí se k Penrosovejím, strašlivě se pohádá s Eugenovým otcem a Eugene Penrose mu pak celý pondělí nadává do posranejch hajzlů užalovanejch a nejspíš ho ještě zkopá do kuličky.

Jenže mu nepropálil díru do obličejě, propálil mu jeho novej svetr. Rovnou vepředu, a to místo, kde se cigareta svetru dotkla, dokonce na chvíli vzplanulo, což mělo ohromnej úspěch, pár lidí vyjeklo a jiný se řehtali, načež jak Johnsey vyskočil a plácal se do prsou, aby ten plamínek uhasil, tak ta pětilibrovka nějak unikla z kapsy jeho novejch manžestráků a letěla pryč,

Eugene Penrose ji chňapnul a prohlásil, že je jeho. Ně-
kdo mu řek Hele vole neblbni a doprdele mu to vrať,
ale Eugene Penrose mu na to odpověděl A dyž ne, tak
co, vole? A tím to skončilo.

Johnsey myslel na mámu v tom obchodě, jak mu ten
svetr kupuje a nejspíš se toho maníka za pultem ptá,
jestli tenhle je cool, takovej, co mladý dneska nosej,
a mohlo mu to srdce utrhnout, že jí na něm tolik zále-
ží, a jak byla šťastná, když dneska odcházel tak krásně
vohozenej jako normální kluk.

Když konečně dojeli k farní hale, kde se konala ta
diskotéka, vytratil se z fronty před vchodem. Jeden ne-
škodnej se ho zeptal, kam jde. Neodpověděl mu.

Zamířil do tmy za budovou, kde byl hájek hustejch
mladejch stromků. Zůstal tam celej večer, dokud disko-
téma neskončila a neuslyšel, jak Paddy Nedomrd túruje
ten škytavej autobus nahoru do kopce. Párkrát se mu-
sel stáhnout ještě hloub mezi stromy, protože vyšli ven
kluci s holkama, drželi se za ruce a chodili se do to-
ho hájku líbat. Johnsey se snažil nedejchat a splynout
s tou tmou, protože si doved představit, že kdyby ho
zmerčili, ta holka by zaječela, ten kluk by mu vynadal
do úchyláků a asi by mu k tomu vrazil jednu pěstí.

Slyšel, jak Bon Jovi zpívaj jeho nejmilejší rocko-
vou písničku *Living on a Prayer*, všichni zpívali s nima
a na refrén to DJ vždycky ztišil, takže zpívali jen kluci
a holky v sále, ale bylo to skoro hlasitější než ta mu-
zika předtím. Nakonec jako vždycky zahráli hymnu,
všichni se vyhrnuli ven a našli do autobusu. S žád-
nejma holkama ten večer mluvit nemusel, ani si ne-
vypil Coca-Colu u baru jako opravdickej chlap. Svůj
propálenej svetr zahodil do tmy mezi stromama. Ces-
tou domů si ho nikdo nevšímal, všichni se chechtali
a povykovali na celej autobus o tom, kdo si komu sáh-
nul na zadek a kdo se s kým cical, jenom jeden ze

spoludebilů mu zašeptal Kdes byl celou noc? A on ho prostě poslal do prdele.

Dwyer mu ten sprostěj časopis půjčil už dávno před le-ty, když se spolu kamarádili. Johnsey si ho nechal mnohem dýl, než měl, až už se Dwyer na něj kvůli tomu trochu naštvál, ale zase ne tak moc. Kluk jako Dwyer si nemoh dovolit, aby se moc rozčiloval – protože na tom byl se srdcem podle všeho ještě mnohem hůř než s tou kratší nohou. Než mu moh Johnsey ten magazín vrátit, tak najednou umřel. Jednou v noci ve spaní se mu to srdce prostě zastavilo.

Jeho máma s tátou ho zbožňovali. A bodejť by ne, to se ví, že to svoje stvořeníčko milovali, povídala máma Molly Kinsellový ten den, co Dwyer umřel, kdy se několik meger z Asociace sesedlo u nich v kuchyni, aby tu tragédii svejma zobákama rozklovávaly jako vrány odhozenou svačinu. Molly Kinsellová připustila, že možný to teda asi je, ale zvedla to chlupatý obočí a ježibabí bradu směrem k nebi, jako by chtěla říct, že takovýho kluka přece nikdo nemůže milovat stejně jako nějakýho pěknýho, vysokýho a urostlýho chlapce, jako je třeba Dermot McDermott, kterej hraje hurling a rozhihňaný hloučky holek ho u vytržení sledujou z tribuny.

Johnsey jednou viděl, jak Dermot McDermott kopnul do svýho vlastního psa. Bylo to nahoře u hřbitova, kde McDermottovic obří farma sousedí s tatínkovou malou. Johnsey ten den rozvážel krmení pro dobytek, ale nechal si traktor na dolním poli a nes nahoru náruč siláže na vidlích. Slyšel křik, dívčí hlas někomu nadával do prasáků, ale než se dostal k místu, odkud měl výhled na McDermottovic horní pole, byl tam Dermot McDermott už sám jen s jejich starou kolií borderkou. Kolie je typ psa, kterej vás vždycky bude věrně a oddaně milovat, ať je co je. Johnsey viděl, jak Dermot McDermott

tu krásnou starou čubičku nakopnul takovou silou, že málem dopadla na záda a s bolestným kňučením se belhala pryč. Představil si to neznámý děvče, jak hned po tom, co se poprala s Dermotem McDermottem, utíká kolem Dermottovic domu zoufalá a zuřivá, a když přebíhá přes dvůr, tak jeho rodina se jí zevnitř ještě posmívá, on nad ní jenom zakrouť hlavou a už se zase stará jen o ty svoje slavný nový experimentální plodiny, co mu k nim teď v družstvu všichni gratulují, věčně se na ně vyptávají a říkaj mu, jak je ohromnej. Jsou teď snad už všichni mužský a ženský na sebe takoví?

Máma s tatínkem takoví na sebe teda nebyli, málokdy se poškorpili, a to ještě jenom kvůli hloupostem, jako kdo našlapal bláto po celým baráku. Ale i v takových situacích tatínek uměl mámu utišit tím, že ji rozesmál, a Johnsey se potom taky vždycky smál, jak táta blbne a dělá, že o tom blátě nic neví a že jde zavolat policajty, protože se jim tam určitě musel někdo vloupat, až se skoro zdálo, že se svět tou hádkou ještě vylepšil. A Unthankovi, On a Ona, jak jim táta s mámou vždycky říkali, se jeden ke druhému chovaj tak nějak tiše a klidně; je poznat, že se navzájem úplně zbožňují, už z toho, jak se vždycky smějou tomu, co ten druhý říká, jak poslouchaj, když mluví, a jak si pořád říkaj *zlatíčko*.

Ale venku před hospodou Ciss Brienový vídá Johnsey dvojice, který na sebe vůbec hodný nejsou. Jednou v pátek večer tamtudy šel a musel chvíli počkat za rohem u pumpy, protože od hospody slyšel strašlivej křik a vyděsilo ho to. Nějaká ženská tam řvala na chlapa, mnohem hlasitěj, než slyšel kdy předtím. Snažil se tu hádku neposlouchat, ale šlo tam v podstatě o to, že spolu měli děti a ona potřebovala někam jít a on je měl mít na starosti, slíbil jí to, a teď tu místo toho prochlastává všechny její peníze, co si šetřila na tu *slepici*.

Na *slepici*? Johnsey si neuměl představit, že by tahle ženská v těch obepnutejch džínách a na tak vysokejch podpatkách chtěla koupit slepici. Nevěděl tenkrát, že ženskému loučení se svobodou se říká slepičí večírek nebo jenom slepice. Když se kolem nich odvážil projít, viděl jí pořádně do obličeje; po tvářích jí tekly černý potoky a ten její byl pěkně tlustej, jako on sám, ale na krku měl vytetovanej kříž. Určitě je sem přestěhovali z města, je jich tu teď takovejch hodně, dostali tady bydlení v těch komunálních domech. Ten maník s tím vytetovanejším křížem si tý svý ženský v těsnejch džínách vůbec nevšímal, v klidu si dál hulil cigáro, až nakonec ona už na něj jenom řvala Ty sviňáku, a jak šel Johnsey kolem a snažil se bejt neviditelnej, tak mu takovým tím zpěvavým městským hlasem řekla Na co čumíš, ty debile.

Johnseyho zdeprimovalo, že to na něm mohla poznat. Potetovanej hoch byl zjevně rád, že od něj někdo odved pozornost. Je to normální primitiv, prohlásil. Johnsey přidal do kroku. *Primitiv*. No to je teda hezký, hlavně od takovýho tlustocha pomalovanýho s křížem na krku, kterej se nestará o vlastní děti a ještě prochlastá všechny peníze na slepici. To by Johnsey nikdy neudělal, kdyby měl ženu, i kdyby vypadala jako divoženka v džínách přilepených k zadku, tak by se o ni staral, i o svoje děti, celou vejplatu by nosil domů a blbnul by s nima všema, aby je rozesmál. Jak teď myslel na ty její džíny a na ten kousek růžový kraječky, co jí z nich nahore vykukoval, připomnělo mu to zase ten časopis. A co kdyby ho teď pozoroval někdo z těch, co už jsou na onom světě, a viděl by, jak se tady zavřenej na hajzlíku oddává sebeukájení? Mrtví jsou všude kolem nás, říká otec Cotter. To teda ze mě musej mít pěknou srandu.

Johnsey sešel dolů do předního pokoje, kde máma seděla u televizních novin, pletla něco zatím ještě beztvářýho a velký hnědý hodiny jí k tomu tikaly, jak

ten večer pomalu posouvaly k minulosti. Než tatínek umřel, tak ten parádní přední pokoj užívali jen málokdy. Když se všichni tři dívali na telku, vždycky spolu seděli na tom dlouhým ošoupaným zeleným gauči, který jinak stál vzadu u kuchyně, aby nebyl návštěvám na očích. Tatínek ho odtamtud pokaždý přitáhnul do služby, dománěvroval ho do správný pozice před krbem a máma ho přitom dirigovala, jako kdyby ve dvoře couval s přívěsem. Johnsey pak seděl uprostřed mezi nimi, dívali se na film nebo na komedii a během přestávky na reklamy máma uvařila čaj, na tácu přinesla ovocnej koláč a šlehačku a lepší už to nemohlo být. Ale teď máma tráví čas v parádním pokoji skoro pořád. Ten dlouhej ošoupanej gauč je zavalenej spoustou krámů, jsou tam krabice a všelijaký hlouposti, který nemaj na gauči co dělat. Stejně by byl bez táty špatně vyvážený. Bylo by na něm moc prázdnýho místa a ta prázdnota by z vás vytáhla všechn ten schovanej smutek, jako lux vytáhne prach zpoza televize: ani jste už nevěděli, že tam je, dokud jste ho nezačali hledat.

Když přišel čas jít do postele, byl rád, že může dát mámě dobrou noc a jít si přemejšlet k sobě nahoru. Člověk nemůže na nic pořádně myslet, když je s ním v pokoji jeho matka – ono je už dost těžký přijít na to, co jí teď může říkat, když jí pro tenhle svět skoro žádný slova nezbejvaj, jenom samý stejskání a mumlaný modlitby.

Ta rozrušená ženská v těsnejch džínách vypadala trochu jako ty holky z Dwyerovýho sprostýho magazínu. Johnsey nemoh věřit, že to jsou úplně opravdický ženský. Jak může něco na ženským těle vypadat tak strašně divně, jako obličej nějakýho mimozemšťana, a přitom se na to vůbec nemůžete přestat koukat?

Johnsey si rád vzpomínal na příběhy, který mu tatínek často vyprávěl před spaním. Spousty jeho prastrejčků

byli knězové ve Skotsku, v Americe a v Kanadě. Dali se na kněze a pak odešli do exilu jako pokání za to, že předtím během války za nezávislost utratili životy tolika britských Black and Tans. Tatínkův otec byl za té války ještě malej, nejmladší z rodiny šesti kluků a jedný holčičky; kolikrát celou noc se sestrou ohřívali cihly a dávali je svým bratrům do prázdných postelí, až dolů, kde by měli nohy, kdyby nebyli někde venku na stráži a nestříleli Angličany, takže jak přišli domů, shodili ze sebe šaty a skočili do postelí, nohy se jim rychle ohřály, a kdyby tam najednou vtrhla anglická hlídka, tak jejich matka by řekla Jen si, pane, sáhněte těm chlapečkům na nohy, jsou v posteli už od západu slunce, vždyť musej vstávat za ranního kuropění. A taky že jo, ten odpornej nelida je pažbou svý hnusný anglický pušky hnal z postelí a postavil je do řady, aby si je prohlídnul. Oni dělali, že je právě vytrh z nejhlubšího spánku, nohy měli teploučký, a tenhle trik zachránil život jednoho mladýho rebela.

Ten anglickej důstojník sice ušetřil jejich životy, ale před odchodem ještě nechal ty svinský Black and Tans řádit po domě a oni zkoušeli spláchnout Panenku Marii do záchodu, nebo vynesli svatej obrázek na dvůr, hodili ho na zem a pochcali našeho Pána, a Bůh sám ví, jakejch dalších bezbožnejch zhůvěřilostí se na svatejch věcech ještě dopustili, než prastrejdové tu válku konečně vyhráli a Angláni se svejma bestiálníma legiema odtáhli zpátky domů. Johnsey myslel na to, jak byli prastrejdové odvážný a statečný a proč jenom on takovej není? Copak nemá stejnou krev? Tyhle prastrejdové, který nikdy nepoznal, by jistě snadno s každým mluvili, nic by si nedali líbit a klidně by přemluvili holky, aby s nima dělaly ty věci jako v Dwyerovým americkým magazínu. Rozmlátit hubu takovýmu Eugenu Penrosovi by pro ně byla úplná hračka.

No a co dědeček? Z toho taky vyrostl hrdina, jenže tou dobou už byl ustavenej Svobodnej stát a Irové obrátili zbraně jeden proti druhýmu a pak se zase usmířili, i když ne tak docela, a jeho bratry osud rozvál do všech konců světa. Jednou přejel na motorce přes Lough Derg, když to jezero úplně zamrzlo, od nás z Youghal Quay až tam na druhé břeh do hrabství Clare, jen tak, aby se přesvědčil, jestli je možný se tam dostat po ledu, aniž by se člověk cestou probořil. Přejel hladce na druhou stranu, dal si tam brandy a cigáro, určitě si popovídal se spoustou tamních holek, obrátil se a přelít to zase zpátky, kde ho vítali jako hrdinu. Možná člověk musí mít bráchy, aby byl statečnej; oni do něj to hrdinství natlučou. Dědeček si vzal za ženu tak neuvěřitelnou krasavici, že lidi – mužský i ženský – se s úžasem zastavovali a civěli na ni s otevřenou pusou, jestli je taková krása vůbec možná. A tatínek byl další hrdina, kterýho se všichni kolem báli skoro tolik, jako ho milovali. A co jeho bratr, strejda Michael, kterej umřel už dávno a skoro nikdy se o něm nemluvalo? Spadnul někde v Londýně z lešení a zabil se, když mu bylo sotva jedenadvacet. Byl *překrásnej*, řekla jednou máma. To přišlo Johnseymu divný, říct tohle o chlapovi. Taky prej o něm říkali, že by vymámil z jalový krávy tele.

Všude v tomhle domě jsou kolem něj duchové hrdinů a tady leží on, jedinej neschopnej blb, jim všem jenom pro ostudu.